

БУДОВА ТА ТОПОГРАФІЯ ВЕНОЗНОЇ ПРОТОКИ У ПЛОДІВ IV-VI МІСЯЦІВ

Кафедра оперативної хірургії та топографічної анатомії (зав. - проф. І. У. Свистонюк)
Буковинська державна медична академія

Ключові слова: венозна протока, будова, топографія, плідний період.

Резюме. В статті висвітлені питання зміни форми, довжини, діаметру венозної протоки у 22 плодів з ТКД від 132 мм до 240 мм (плодів IV-VI місяців), методом ін'єкції пупкової вени харчовим желатином з послідуочим препаруванням судинних структур печінки під контролем мікроскопа МБС - 10.

Вступ. Однією із особливостей судинної системи печінки в плідному періоді є наявність функціонуючої венозної протоки, яка проходить в задній частині лівої сагітальної борозни печінки і з'єднує пупкову вену з нижньою порожнистою веною [2, 5, 7].

Вивченню будови та топографії венозної протоки у плодів присвячено ряд робіт, але деякі аспекти даної проблеми залишаються суперечливими і не до кінця висвітленими. Це, зокрема, стосується зміни розмірів протоки на протязі плідного періоду онтогенезу.

Так, за даними Б. А. Недбай [4] найбільш інтенсивне збільшення розмірів венозної протоки спостерігається у плодів від IV до VI місяців. Б. Г. Кузнецов [3] відмічав бурхливий ріст та розвиток протоки у плодів 30-40 см потилично - п'яркової довжини. За спостереженнями М.Б.Новикова [6], В.Н.Вербицкой, Е.Н.Долгополовой [1] довжина венозної протоки інтенсивніше збільшується, в середньому в три рази, безпосередньо перед народженням.

Метою нашого дослідження було вивчення змін форми, довжини та діаметру венозної протоки у плодів IV-VI місяців.

Матеріали і методи. Дослідження проведені на 22 плодах з ТКД від 132 до 240 мм методом ін'єкції пупкової вени харчовим желатином з наступним препаруванням судинних структур печінки під контролем мікроскопа МБС - 10.

Результати дослідження та їх обговорення. Встановлено, що у всіх випадках венозна протока розташована в задній частині лівої сагітальної борозни печінки між лівою та хвостатою частками, ближче до останньої і направляється спереду назад, дещо зліва направо та знизу вгору. Стінка венозної протоки з усіх сторін вкрита сполучнотканинним футляром, щільно з'єднаним з тканиною печінки, і тому виділення протоки завжди супроводжується ушкодженням її паренхіми. Від сполучнотканинного футляра бере свій початок одна з частин печінково - шлункової зв'язки.

На досліджених нами препаратах у 14 випадках венозна протока являлась за напрямком прямим продовженням пупкової вени, у

венозною протокою і правою гілкою пупкової вени становив приблизно 75 градусів.

Протока самостійно впадала в нижню порожнисту вену у 20 випадках, в двох - утворювала з лівою печінковою веною загальний стовбур, який потім також впадав в нижню порожнисту вену. В одному випадку на відстані 0,38 см від її портального кінця в венозну протоку впадала печінкова вена діаметром 0,05 см.

На дослідженому матеріалі виявлено, що венозна протока в більшості випадків (19 із 22) у плодів IV-VI місяців має форму зрізаного конуса, тобто вузький її портальний кінець, в напрямку ж до нижньої порожнистої вени протока розширюється. І тільки в окремих випадках (3 із 22) діаметр венозної протоки однаковий на всьому протязі, тобто має циліндричну форму. Якщо прослідкувати збільшення діаметрів у портального та каудального кінця протоки у плодів IV-VI місяців, то інтенсивніше збільшення спостерігається у її каудального кінця (біля нижньої порожнистої вени).

Зміни довжини венозної протоки в даний період розвитку також значні. Так, її довжина зростає від 0,8 см до 1,5 см, тобто збільшується майже в 2 рази.

Зміна довжини і діаметру венозної протоки у плодів IV-VI місяців

Вік плодів, ТКД у мм	Кількість спостережень	Довжина протоки (см)	Діаметр протоки біля пупкової вени (см)	Діаметр протоки біля нижньої порожнистої вени (см)
Плоди від IV до V місяців				
ТКД 140,0	2	0,8	0,18 - 0,19	0,23 - 0,25
145,0	1	0,81	0,19	0,24
155,0	1	0,72	0,2	0,22
160,0	2	0,73 - 0,75	0,22 - 0,23	0,23
170,0	1	0,85	0,2	0,2
180,0	2	0,87 - 0,90	0,18 - 0,21	0,21 - 0,23
185,0	1	1,0	0,2	0,24
Плоди від V до VI місяців				
ТКД 190,0	1	1,05	0,21	0,21
200,0	3	0,87 - 1,03	0,21 - 0,25	0,25 - 0,28
205,0	1	1,04	0,22	0,27
220,0	2	1,11 - 1,13	0,21 - 0,22	0,28 - 0,3
230,0	2	1,18 - 1,2	0,21	0,23 - 0,26
240,0	3	1,4 - 1,5	0,23 - 0,28	0,33 - 0,38

Висновок. Отримані нами дані свідчать, що венозна протока розташована в задній частині лівої сагітальної борозни печінки. Вона є прямим продовженням пупкової вени і самостійно впадає в нижню порожнисту вену. У плодів IV - VI місяців венозна протока має форму зрізаного конуса, довжина її в даний період розвитку зростає майже в 2 рази. Ці дані, в основному, співпадають із спостереженнями Б.А.Недбай

[4], Б.Г.Кузнецова [3], М.П.Кавун [2], і дещо відрізняються від М.Б.Новикова [6], В.Н.Вербицкой, Е.Н.Долгополовой [1].

Інтенсивні морфологічні зміни венозної протоки у плодів саме IV-VI місяців, на наш погляд, пов'язані зі значним функціональним навантаженням цієї судини в даний період.

Література. 1.Вербицкая В.Н., Долгополова Е.Н. Особенности строения пупочной и воротной вен в период утробного развития// Архив анатомии, гистологии и эмбриологии. - 1969. - Т. 56, №3. - С. 96-104. 2.Кавун М.П. Развитие та становлення топографії ворітної вени людини в пренатальному періоді онтогенезу : Дис. канд. мед. наук. - Чернівці, 1993. - 136 с. 3.Кузнецов Б.Г. Особенности строения сосудистого русла печени плода человека// Матер. 9-й науч. конф. по возрастной морфологии, физиологии и биохимии. - М., 1969. - Т. 1. - С. 237-238. 4.Недбай Б.А. Возрастные особенности сегментарного строения печени человека : Автореф. дис. канд. меднаук. - Воронеж, 1967. - 18 с. 5.Никитин А.А. Об аранциевом протоке у детей : Дис. докт. медицины. С. - Петербург, 1901. - 61 с. 6.Новиков М.Б. Развитие печени у зародыша человека// Труды Астраханского мед. ин - та. - Астрахань, 1952. -Т. 11. - С. 109-117. 7.Островерхов Г.Е., Никольский А.Д. Пренатальная и постнатальная анатомия аранциева протока// Архив анатомии, гистологии и эмбриологии. - 1968.- Т. 150, №11. - С. 6-10.

THE STRUCTURE AND TOPOGRAPHY OF THE VENOUS DUCT IN FETUS IV-VI MONTHS OLD.

A.N. Slobodyan

Abstract. In the article the problem of change in the form, length and diameter of the venous duct in 22 fetus sized from 132 mm. to 240 mm. (IV-VI months old), using the method of injecting umbilical vein by food gelatine with further cutting of liver vascular structures under the control of MBS - 10 microscope is presented.

Key words: venous duct, structure, topography, fetal period.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivts³)
